

КАЊОШ МАЦЕДОНОВИЋ

Стефан Митров Љубиша
(1822–1878)

Стефан Митров Љубиша је српски писац, рођен у Будви. Писао је песме у народном духу, чланке, преводио са италијанског, а у зрелом добу писао је приповетке. Објавио је две збирке приповедака: *Приповјести црногорске и приморске* и *Причање Вука Дојчевића*. Његове приповетке засноване су на традицији усменог казивања, народним предањима и обичајима које је проучавао.

Књижевни род: епика

Књижевна врста: приповетка

Приповетка *Кањош Мацедонових* паштровска је прича из 15. века, времена када су приморски/далматински градови и области, у жељи да не буду покорени од Турака, признавали врховну власт Млетачке републике.

Кањош Мацедонових је из црногорског племена Паштровића које настањује Будву и околину, а овај део приморја био је под управом Млетачке републике; време дешавања је 15. век. Млечи траже да његово племе пошаље „замјеницу дужду“ и тако Кањош долази у Венецију.

Избор је пао на Кањоша Мацедоновиха, обичног трговца, неугледног изгледа, малог раста, али оштроумног и окретног, који је већ био у Венецији и сусрео се са њиховим законима.

ФАБУЛА:

Паштровићи бирају Кањоша и шаљу га да се у име дужда бори са Фурланом.

Млечани дочекују Кањоша са неверицом и подсмехом, јер његов физички изглед не одаје великог јунака.

Кањош је одлучан да изађе на мегдан и побеђује Фурлана на мегдану.

Враћа се у град, а Млечани га дочекују као хероја.

Кањош излази пред дужда који му нуди велике дарове.

Кањош одбија личне дарове и тражи повластице за свој народ.

Млечани су све обећали, али нису испунили обећања.

Особине јунака

Кањош Мацедоновић:

- Припадник племена Паштровића из Црне Горе
- Трговац који је већ био у Млетачкој републици и познаје њихов језик и обичаје
- Из речи судија, који су га дочекали са презрењем, закључује се да је ниског раста. Они кажу :“Ми се надали да ће нам доћи бољи и виши јунак нег си ти.“
- Оштроуман и ироничан, духовит; на ову примедбу одговара Млечанима: „Бољи и виши пођоше бољијема и вишијема, а ја једва и вас допадох.“
- Разочаран – чуди се кукавичлуку Млетака, не може да верује да га нико неће пратити на острво
- Самоуверен, одлучан, спретан и храбар – без колебања креће на мегдан и не плаши се Фурланове снаге
- Живахан, окретан, кочоперан; речит, достојанствен
- Проницљив и способан да открије лицемерје домаћина
- Вешт борац – успева да савлада Фурлана који је од њега и виши и јачи
- Родољуб – не жели дарове за себе већ за народ; представник слободољубивог и поноситог племена

Фурлан:

- Побуњеник против млетачке власти, непријатељ и противник дуждев
- Храбар, висок, снажан – див
- Вешт борац и јунак. Препознаје те особине и код Кањоша, не потцењује га као Млечани и покушава да га одговори од мегдана. Каже Кањошу: „Вјеруј ми, незнана делијо, тај дужд, за кога ћеш гинути, једнаки је душманин и мени и теби:“

Млечани:

- жељни да се ослободе Фурлана, али немају међу собом јунака да се са њим избори
- кукавице и дволични – нико не иде са Кањошем ни као сведок двобоја, а кад се Кањош врати као победник, славе га и хвале.
- Понижавају Кањоша – исмевају његов физички изглед и сумњају у његове способности и јунаштво

Дужд:

- варалица – сва обећања која је дао Кањошу после кратког времена престала су да важе (да не узимају Паштровиће за своје морнаре, да им не наплаћују порез за трговину и да се обала на којој искрцавају своју робу назове Словенска обала)

Задаци:

1. **Објасни следеће мудре мисли и реченице Кањоша Мацедоновића, напиши када их изговара и коме упућује:**

„Бољи и виши пођоше бољијема и вишијема, а ја једва вас допадох.“

„Да се из ове скриње диже а не меће, то би благо брзо нестало; брзо бисте јој дно видјели.“

2. **Пронађи пример унутрашњег монолога у одломку.**
3. **Издвој бар две поруке приповетке.**

